บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาทำให้พบว่า การปล่อยชั่วคราวเป็นกระบวนการหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เป็นการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปชั่วระยะเวลาหนึ่งในระหว่างสอบสวนหรือไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาคดีโดยพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลแล้วแต่กรณี ไม่ว่าจะด้วยวิธีไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกัน และหลักประกัน เพื่อเป็นการผ่อนคลายให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับอิสรภาพไปชั่วคราว ตามหลักสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดจริง และเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยแสวงหาพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีของตนได้อย่างเต็มที่ โดยมีโอกาสในการเตรียมคดีหรือพบทนายความของตน จึงได้มีมาตรการให้มีการปล่อยชั่วคราวได้ แต่ทั้งนี้ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่คำนึงถึงสังคมส่วนรวมก็คงจะเกิดปัญหาได้ จึงต้องมีการคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของสังคมด้วย การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงต้องมีมาตรการส่วนหนึ่งมาเพื่อควบคุมผู้ต้องหา หรือจำเลยมิให้หลบหนีหรือไปก่ออันตรายแก่สังคม

วิธีการหนึ่งที่นำมาใช้ในการควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยในการปล่อยชั่วคราว คือ การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน แม้กฎหมายจะให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันได้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติของศาลที่ผ่านมาความน่าเชื่อถือของผู้ต้องหาหรือจำเลยเองคงจะไม่เพียงพอให้ผู้มีอำนาจในการปล่อยชั่วคราวเชื่อถือมากนัก วิธีการที่เหมาะสมสำหรับผู้มีอำนาจในการปล่อยชั่วคราวจึงเป็นการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยเสมอและโดยส่วนใหญ่แล้วจำนวนหลักประกันจะมีราคาสูงมาก เพื่อเป็นหลักประกันที่แน่นนอนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่หลบหนีและจะมาพบกับเจ้าหน้าที่ตามกำหนดนัด ซึ่งเมื่อพิจารณาในด้านของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว การปล่อยชั่วคราวเป็นหลักที่ก่อให้เกิดผลดีมากกว่า แต่เมื่อการปล่อยชั่วคราวคำนึงถึงประกันหรือหลักประกันเป็นหลักแล้วย่อมส่งผลกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี โดยไม่สามารถหาประกันหรือหลักประกันมาได้ตามที่ผู้มีอำนาจในการปล่อยชั่วคราวกำหนด ทำให้คนจนต้องเดือดร้อน สูญเสีย

อิสรภาพ ไม่สามารถต่อสู้คดีของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้มีการกำหนดวงเงินประกันหรือราคาหลักประกันแต่ละประเภทความผิดไว้เป็นหลักเกณฑ์ แม้กรณีดังกล่าวนั้นจะให้ดุลพินิจแก่ศาลในการพิจารณากำหนดวงเงินประกันให้มากหรือน้อยตามความเหมาะสมในแต่ละคดี ทั้งความร้ายแรงของการกระทำความผิดจากประวัติของผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่ศาลส่วนใหญ่จะใช้ดุลพินิจแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนเหมือนกันตามกฎเกณฑ์ที่ กำหนดไว้เพื่อแสดงว่าไม่มีความลำเอียง และเพื่อป้องกันตนเองจากการเสี่ยงถูกร้องเรียนว่าทุจริต ทำให้เกิดปัญหาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจนมักจะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวดังนั้นจากการศึกษาสภาพปัญหาการปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขจึงได้ข้อสรุป ดังนี้

1) ปัญหาการสอบความเห็นกรณีโทษจำคุกเกินสิบปี โดยตามมาตรา 109 กฎหมายวางหลักไว้อย่างมีเงื่อนไขว่าถ้ามีคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ในระหว่างการสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควร ศาลจะงดการถามเองเสียก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ ซึ่งตามขั้นตอนของกฎหมายการยื่นคำร้องขอฝากขังหรือคำฟ้องจะยื่นก่อนการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเสมอ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ หรือโจทก์ไม่อาจทราบได้ว่าในคดีนั้นผู้ต้องหาหรือจำเลยจะยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวหรือไม่ จึงเป็นการยากที่จะคาดเดาเหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งหากมีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวจึงต้องย้อนไปถามความเห็น เพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการสั่งคำร้องทุกครั้ง ทำให้เกิดความล่าช้า ก่อให้เกิดปัญหาและเป็นการปิดกั้นโอกาสผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับอิสรภาพในการที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยเร็ว

2) ปัญหาการใช้หลักประกันในการปล่อยชั่วคราวกรณีใช้หลักประกันเดิมในแต่ละชั้นในกระบวนการยุติธรรมโดยมาตรา 113/1 มีเจตนารมณ์เพื่อจะให้การยื่นประกันที่เกิดขึ้นทุกชั้นนั้นสามารถเป็นหลักประกันร่วมกัน เพื่อความสะดวกรวดเร็วและไม่เป็นภาระแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเกินความจำเป็น แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่อาจกระทำได้โดยแท้จริง เนื่องจากในกระบวนการยุติธรรมมีการแบ่งแยกสายบังคับบัญชาอย่างชัดเจน จึงไม่อาจประสานงานกันในการพิจารณาหลักประกันร่วมกันได้ จึงต้องมีการถอนประกันจากชั้นหนึ่งไปยื่นใหม่อีกชั้นหนึ่งเสมอ ตลอดจนปัญหาในการกำหนดวงเงินประกัน ซึ่งกระบวนการยุติธรรมในแต่ละชั้นมีเกณฑ์บัญชีหลักประกันเป็นของตนเองและหลักประกันก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละชนิดมีความเลื่อมล้ำกันในการพิจารณา จึงเป็นการยากที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 113/1 ได้ ทำให้เกิดปัญหาในข้อกฎหมายเพราะภาระตกแก่ผู้จะยื่นปล่อยชั่วคราวว่าทรัพย์ประเภทใดบ้างที่ใช้ประกันได้หรือใช้ประกันไม่ได้ ดังนั้น หากมีการวางมาตรการทางกฎหมายในการใช้หลักประกันในการปล่อยชั่วคราวกรณีใช้หลักประกันเดิมในแต่ละชั้นในกระบวนการยุติธรรมเสียใหม่ ก็จะทำให้ผู้เสียหายหรือจำเลยได้รับความเป็นธรรมจาก

กระบวนการยุติธรรมมากขึ้น

3) ปัญหาหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราว สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวนั้นได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ถึง มาตรา 113 เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่ากฎหมายให้อำนาจแก่ศาลที่จะใช้ดุลพินิจในการสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวได้ โดยจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักประกัน หรือไม่มีหลักประกันก็ได้ และยังกำหนดได้ด้วยว่าจะต้องใช้หลักประกันมากน้อยเพียงใด โดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนมีการกำหนดขอบเขตไว้อย่างกว้างๆ ว่าจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้เท่านั้นและการที่ศาลจะพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราวนั้น ก็จะพิจารณาจากความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่ ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใด ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้ รวมถึงโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อภัยอันตรายประการอื่น หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นเองจะตกอยู่ในอันตรายหรือไม่ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งการวินิจฉัยปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยข้อมูลอันเป็นพฤติการณ์แห่งคดีและพฤติการณ์แวดล้อมต่างๆ ประกอบการวินิจฉัย

4) ปัญหาการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดเงื่อนไขของศาลโดยปัญหาดุลพินิจในการกำหนดจำนวนหลักประกันเป็นปัญหาใหญ่ของเรื่องการปล่อยชั่วคราวเพราะกฎหมายให้อำนาจดุลยพินิจแก่ศาลในการในการเรียกหลักประกันได้อย่างกว้างขวางดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ในทางปฏิบัติศาลจะมีบัญชีกำหนดจำนวนหลักประกัน ไว้ควบคุมการสั่งอีกด้วย ทั้งที่ข้อเท็จจริงในบางคดีไม่จำเป็นจะต้องเรียกหลักประกันจากผู้ต้องหาหรือจำเลยเหล่านั้นก็ได้ ซึ่งจากการใช้ดุลยพินิจในการเรียก หลักประกันมาเป็นเงื่อนไขดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจน และไม่มีหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวต้องถูกควบคุมหรือขังนานเกินความจำเป็น อันเป็นการถือคุณค่าแห่งทรัพย์สินมากกว่าความมีเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย จึงเป็นผลให้เขาต้องเสื่อมเสียเสรีภาพ ชื่อเสียง และอาชีพ การงาน ทั้งที่ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่าเขาเป็นผู้กระทำผิด จึงเท่ากับเป็นการลงโทษไว้ล่วงหน้า หากภายหลังมีการพิสูจน์ได้ว่าเขามิได้เป็นผู้กระทำความผิดจริง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวอาจเพราะประเทศไทยไม่มีหน่วยงานใดมีหน้าที่โดยตรงในการสืบเสาะค้นหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ศาลเองก็ไม่มีโอกาสได้รับรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีหรือข้อมูลของผู้ต้องหา

หรือจำเลยจนกว่าคดีจะมีการขึ้นสู่ศาล ซึ่งมักจะเป็นเวลาเดียวกันกับที่มีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวและข้อมูลที่ได้จะมีเพียงประวัติของผู้ต้องหาหรือจำเลย ในส่วนที่เกี่ยวกับ ชื่อ สกุล อายุ อาชีพ ที่อยู่ ข้อหาหรือฐานความผิดพฤติการณ์ในการกระทำความผิด วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ เท่าที่ปรากฏอยู่ในสำนวนการสอบสวนหรือที่ปรากฏอยู่ในคำฟ้องของโจทก์เท่านั้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างจำกัดไม่เพียงพอหากศาลจะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข และในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานก็มิได้ดำเนินการสืบเสาะหรือแสวงหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงของผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวของศาล ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่มีกฎหมาย ระเบียบ ที่กำหนดให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรออกระเบียบ ข้อกำหนดหรือประกาศให้มีการจัดตั้งศูนย์ปล่อยชั่วคราวและบังคับคดีขึ้นในศาลยุติธรรมทั่วประเทศเพื่อให้เป็นหน่วยงานในการสนับสนุนการพิจารณาคดีของศาล เช่นเดียวกับการจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาลซึ่งได้มีการจัดตั้งไปก่อนนี้แล้ว

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวของประเทศไทยได้บัญญัติหลักประกันสิทธิเสรีภาพแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ แต่ยังไม่เพียงพอ จึงควรนำหลักเกณฑ์อย่างอื่นมากำหนดเป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวโดยอ้างอิง แนวคิด วิธีการของการปล่อยชั่วคราวในต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จมาเป็นแบบในการแก้ไขหลักกฎหมายในเรื่องการปล่อยชั่วคราวของไทย ทั้งนี้เพราะการปล่อยชั่วคราวในต่างประเทศนั้น ไม่ว่าจะเป็นประเทศในระบบกฎหมาย Common Law หรือในระบบกฎหมาย Civil Law ต่างพยายามหลีกเลี่ยงระบบการประกันตัวด้วยเงิน โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาพบว่า การที่ได้กำหนดเงินประกันไว้สูงนั้นไม่ทำให้จำเลยไม่หลบหนี นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าการกำหนดวงเงินประกันตัวไว้แน่นอนนั้น จะทำให้การประกันตัวไม่มีความยืดหยุ่น และไม่เป็นผลดีสำหรับจำเลยที่ยากจน ซึ่งในหลายประเทศได้ใช้วิธีกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติให้ผู้ที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องปฏิบัติแทนการกำหนดเงินประกันหรือเรียกหลักประกัน ดังนั้น การใช้ดุลพินิจในการพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราว หากเป็นการใช้โดยปราศจากขอบเขตและเหตุผลแล้ว อาจเป็นการใช้อำนาจไปในทางที่ก่อให้เกิดความอยุติธรรมได้ จึงต้องมีกลไกควบคุมการใช้อำนาจขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจที่เป็นดุลพินิจไปในทางที่ผิดดังนั้นเพื่อให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวมีความชัดเจนแน่นอนและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่ จึงควรให้มีการแก้ไข

ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว ดังนี้

1) ปัญหาการสอบความเห็นกรณีโทษจำคุกเกินสิบปี

สืบเนื่องจากข้อบังคับของศาลตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ข้อ 46 (ค) ประการแรก การพิจารณาปล่อยชั่วคราวจะมุ่งแต่เพียงว่าผู้กระทำผิดจะต้องมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดีของศาล ประการที่สอง จำเลยบางคนแม้มีแนวโน้มที่จะหลบหนีมากกว่าจำเลยคนอื่นก็มีสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวเช่นกัน ประการที่สาม จำนวนเงินประกันจะต้องกำหนดไม่สูงเกินไป เงินประกันนั้นจะต้องกำหนดเท่าที่จำเป็นเพื่อเป็นหลักประกันให้จำเลยมาศาลได้ ดังนั้นในส่วนกฎหมายไทยในเรื่องการสอบความเห็นกรณีโทษจำคุกเกินสิบปีจึงไม่ควรกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติให้เป็นกรอบใหญ่มากเกินไป เพราะหากยึดหลักสามประการตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาผู้ต้องหาหรือจำเลยก็จะได้รับการคุ้มครองมากขึ้น ดังนั้น ในการสอบความเห็นกรณีโทษจำคุกเกินสิบปีจึงควรวางหลักให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ทำความเห็นโดยไม่จำต้องให้ศาลถาม ทั้งนี้เพื่อลดความล่าช้าที่ศาลต้องย้อนไปถามความเห็น อันจะเป็นการดึงโอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับอิสรภาพในการที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยเร็ว

โดยแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 จากเดิมที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตรา โทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการ พิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้าน ประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควรศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึก เหตุนั้นไว้

แก้ไขเป็นว่า “ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ทำความเห็นว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ในการปล่อยชั่วคราว”

2) ปัญหาการใช้หลักประกันในการปล่อยชั่วคราวกรณีใช้หลักประกันเดิมในแต่ละชั้นกระบวนการยุติธรรม

สืบเนื่องมาจากหลักการปล่อยชั่วคราวตามกฎหมายประเทศอังกฤษ The Bail Act 1976 ใน มาตรา 3 (1) และ (2) กำหนดหลักเกณฑ์ในการห้ามเรียกหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว กล่าวคือ ให้ปล่อยชั่วคราวไปโดยไม่ต้องมีประกัน หรือหลักประกัน หรือไม่ต้องกำหนดเงื่อนไขใดๆ เว้นแต่กรณีที่ศาลจะพิจารณากำหนดเป็นพิเศษ ดังนั้นในส่วนกฎหมายไทยจึงอาจเอามาเทียบเคียงเป็นแบบอย่างในการใช้หลักประกันในการปล่อยชั่วคราวกรณีใช้หลักประกันเดิมในแต่ละชั้นกระบวนการยุติธรรมได้ โดยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายจากเดิมในประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา มาตรา 113/1 ที่บัญญัติว่า "เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสั่งปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันหรือไม่ การปล่อยชั่วคราวนั้นให้ใช้ได้ระหว่าง การสอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวนหรือจนถึงศาลประทับฟ้อง แต่มิให้เกินสามเดือนนับแต่วันแรกที่มีการปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าเป็นการปล่อยชั่วคราวโดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจทำการสอบสวนได้เสร็จภายในกำหนดสามเดือนจะยืดเวลาการปล่อยชั่วคราวให้เกินสามเดือนก็ได้ แต่มิให้เกิน 6 เดือน และวรรคสองว่าหลักว่า เมื่อการปล่อยชั่วคราวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้อง ควบคุมผู้ต้องหาไว้ต่อไปให้ส่งผู้ต้องหามาศาล และให้นำบทบัญญัติมาตรา 87 วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า มาใช้บังคับ"

แก้ไขเป็นว่า "ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนโดยมีการวางเงินสดหรือหลักทรัพย์อื่น หรือโดยมีบุคคลเป็นหลักประกันไม่ว่าต่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี หากผู้ต้องหาหรือจำเลยประสงค์จะขอปล่อยชั่วคราวต่อไป ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี โดยขอให้ถือเอาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นหลักประกันต่อไปก็ได้"

วรรคสอง "ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากมีการปล่อยชั่วคราวแล้วผู้ต้องหามิได้มีการผิดสัญญาประกัน ให้พนักงานอัยการ หรือศาลแล้วแต่กรณี หากจะปล่อยชั่วคราวให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักประกันเท่ากับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน โดยให้ทำสัญญาประกันใหม่ และให้พนักงานอัยการหรือศาลแจ้งให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ส่งมอบเงินสดหรือหลักทรัพย์อื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวกับบุคคลที่เป็นหลักประกันรวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้วแต่กรณีภายในระยะเวลา 3 วัน"

3) ปัญหาหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราว

สืบเนื่องมาจากแนวคิดของระบบกฎหมายของต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นระบบกฎหมาย Common Law หรือในระบบกฎหมาย Civil Law ถือว่า "การให้ปล่อยชั่วคราว" เป็นหลัก ส่วน "การควบคุมตัว" เป็นข้อยกเว้น โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาก็พยายามที่จะให้มีการปล่อยชั่วคราวได้ทุกคดี โดยได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ใน The Judiciary Act 1789 ซึ่งบัญญัติให้ประกันตัวได้ในทุกคดี เว้นแต่ในคดีที่มีโทษประหารชีวิตดังนั้นในส่วนของประเทศก็ควรที่จะผ่อนคลายหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวได้เช่นกัน

ดังนั้น ปัญหาหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราว จึงเสนอให้กำหนดเงื่อนไขที่จะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติแทนการเรียกประกัน หรือหลักประกันดังต่อไปนี้ ลงในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนี้

(1) เงื่อนไขใดๆ ไม่ให้ผู้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวหลบหนีจากจุดประสงค์ที่ต้องการมีหลักประกันว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับปล่อยตัวชั่วคราวจะไม่หลบหนีและจะมาศาลตามกำหนด อาจกำหนดมาตรการใดๆ ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติ เช่น วางข้อกำหนดคุมประพฤติ หรือยึดหนังสือเดินทาง เพื่อป้องกันการหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร หรือใช้วิธีทำสัญญายอมให้ยึดทรัพย์สินหากไม่มาศาลตามกำหนดโดยต้องแสดงหลักฐานของทรัพย์สินต่อศาลและยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นเท่าที่จำเป็น

(2) เงื่อนไขไม่ให้ไปกระทำความผิดอีกในระหว่างการประกันตัว เช่น ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการคบหากับบุคคล การอยู่ในสถานที่หรือการเดินทางในบางแห่ง เพื่อเป็นการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงโอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะถูกเร่งเร้าหรือกระตุ้นให้กระทำความผิดขึ้นอีกหรือคิดที่จะหลบหนี และจะไม่ก่อภยันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือของชุมชน

(3) หลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้เสียหายในคดี เพื่อป้องกันการรบกวนการดำเนินกระบวนพิจารณาหรือไปรบกวนผู้เสียหาย

(4) การกำหนดให้ทำงานหรือในกรณีว่างงานต้องกระตือรือร้นหางานทำ

(5) เข้ารับการบำบัดทางแพทย์

(6) กำหนดให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในที่อยู่อาศัยโดยการจำกัดบริเวณ

4) ปัญหาการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดเงื่อนไขของศาล

สืบเนื่องจากแนวคิดกฎหมายสหรัฐอเมริกา โดยกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขครั้งที่ 8 และ The Judiciary Act 1789 รวมทั้งหลักในคดี Stack V. Boyle ทำให้เกิดหลักการต่างๆ ที่เป็นรากฐานของทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัว โดยกฎหมายได้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลยพินิจให้ประกันตัวจำเลยไว้อย่างมาก แม้ว่าจำเลยมีแนวโน้มที่จะหลบหนีก็ตาม โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะป้องกันผลเสียที่จะเกิดจากการประกันตัว ซึ่งในระบบกฎหมายของประเทศไทยมักถือเป็นเหตุไม่ให้ประกันตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลย

ดังนั้น ปัญหาการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดเงื่อนไขของศาลจึงเสนอให้แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคสอง ที่ว่า "ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้" แก้ไขใหม่ว่า "ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน หรือปล่อยชั่วคราวโดยการกำหนดเงื่อนไขแทนการเรียกประกันและหลักประกันด้วยก็ได้"

อีกทั้งเสนอให้มีการออกระเบียบ ข้อกำหนดหรือประกาศให้มีการจัดตั้งศูนย์ปล่อยชั่วคราวและบังคับคดีขึ้นในศาลยุติธรรมทั่วประเทศ กล่าวคือ กำหนดให้มีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่จะเข้ามารับผิดชอบงานในส่วนของการปล่อยชั่วคราวโดยเฉพาะ เพื่อการสืบเสาะประวัติของ

ผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะเป็นประวัติการกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหา สถานะทางครอบครัว ข้อเท็จจริง แห่งคดีในเบื้องต้น สิ่งแวดล้อม หรือพฤติการณ์ประกอบอื่นๆ ที่อาจใช้เป็นข้อมูลประกอบดุลพินิจในการสั่งคำร้องได้ พร้อมการประเมินในเบื้องต้นและเสนอความเห็นประกอบการพิจารณา โดยเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานนี้จะต้องดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ก่อนที่มีการจะพิจารณาสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวนั้นด้วย และนอกจากนี้ เมื่อมีการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวไปแล้วอาจมีพฤติการณ์ใดๆ เปลี่ยนแปลงไปซึ่งศาลควรทราบ จึงต้องมีการติดตามตรวจสอบผลของการปล่อยชั่วคราวเป็นระยะๆ ว่าผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราวได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดหรือไม่ เพื่อทำเป็นรายงานประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวของศาลต่อไป